

Nota informativă
la proiectul de Hotărâre a Guvernului cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor în anul 2024

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului *privind organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor în anul 2024* a fost elaborat de Biroul Național de Statistică.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de hotărâre a Guvernului este elaborat în vederea implementării **Legii nr. 231/2022 privind recensământul populației și locuințelor (RPL)** (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 267-273, art. 558), în special întru executarea art.24, alin (1), lit. b) și c) a Legii, care prevăd că Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a Legii:

- va aduce actele sale normative în conformitate cu legea în cauză și
- va aproba actele normative necesare pentru implementarea acesteia.

Legea nr. 231/2022 stabilește cadrul legal pentru organizarea și efectuarea RPL în vederea producerii și diseminării indicatorilor statistici de recensământ, stabilind că **următorul RPL** va fi efectuat **în anul 2024**, precum și o serie de **atribuții care țin de competența Guvernului**. În corespundere cu prevederile art. 9, alin. (2), art. 13, alin. (4) și (5), art.19, alin. (4) și (5), art.20, alin. (5) ale Legii nr. 231/2022, întru pregătirea și realizarea cu succes a RPL, Guvernul:

- a) aprobă componența și regulamentele de activitate ale Comisiei naționale și ale comisiilor teritoriale de recensământ,
- b) stabilește atribuțiile și responsabilitățile specifice ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale, instituțiilor publice, întreprinderilor de stat și organelor administrației publice locale, etc.
- c) stabilește modalitatea de contractare și condițiile de remunerare a personalului temporar de recensământ,
- d) aprobă lista categoriilor datelor individuale, inclusiv ale datelor cu caracter personal, formatul și termenele de transmitere a acestora în mod gratuit către BNS pentru organizarea și efectuarea RPL etc.

Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului este prevăzută de asemenea la p. 1.9.2, capitolul I. Buna Guvernare din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.235/2021.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de hotărâre a Guvernului nu are ca scop nemijlocit armonizarea cu legislația Uniunii Europene dar vine să implementeze Legea nr. 231/2022 privind recensământul populației și locuințelor, care la rândul său transpune parțial prevederile Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene din 9 iulie 2008 privind recensământul populației și al locuințelor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 218 din 13.08.2008 Regulamentul sus-numit instituie reguli comune pentru furnizarea decenală de date complete referitoare la populație și locuințe.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului hotărârii Guvernului includ:

- Componenta și regulamentele de activitate ale Comisiei naționale și ale comisiilor teritoriale de recensământ (anexele nr.1 - 4 la proiectul hotărârii Guvernului);
- Lista atribuțiilor și responsabilitățile specifice ale entităților care contribuie la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor din Republica Moldova în anul 2024 (anexa nr.5);
- Categoriilor de date din surse de date administrative și private ce vor fi prelucrate în scopul pregătirii și efectuării recensământului, precum și formatul și termenele de transmitere a acestora către BNS (anexa nr.6);
- Atribuțiile și responsabilitățile specifice ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale, ale instituțiilor publice și ale altor entități;
- Modalitatea de contractare și condițiile de remunerare a personalului temporar de recensământ.

Elemente noi, în comparație cu recensămintele precedente (Recensământul Populației 2004 și RPL 2014) și actele normative anterioare privind recensământul populației includ:

- a) Utilizarea în cadrul următorului RPL a datelor administrative din registrele și sistemele informaționale deținute de persoane juridice de drept public și privat în scopul pregătirii RPL, producerii și analizei datelor de recensământ conform p.10 al proiectului. Aceasta va contribui la:
 - îmbunătățirea calității pregătirii RPL, a cuprinderii populației-țintă în recensământ, precum și a calității generale a datelor grație posibilității de utilizare a datelor administrative la etapa de prelucrare a datelor de recensământ;
 - micșorarea poverii asupra respondenților în urma preluării unor date disponibile, relevante pentru RPL din sursele administrative;
 - trecerea graduală, în cadrul următoarelor runde de recensământ, la metode de recensământ combinat sau bazat pe registre, ceea ce va permite reducerea necesarului de resurse administrative, inclusiv financiare, pentru efectuarea unui recensământ, precum și producerea datelor cu o periodicitate mai mică.
- b) Utilizarea noilor metode de colectare a datelor (p.15 al anexei nr.5). Sunt planificate spre dezvoltare și implementare următoarele noi moduri de colectare de date:
 - autorecenzare online (interviu web asistat de calculator (CAWI – Computer-assisted Web Interviewing);
 - interviu telefonic asistat de calculator (CATI – Computer-assisted Telephone Interviewing);
 - interviu personal asistat de dispozitiv electronic mobil (CAPI – Computer-assisted Personal Interviewing).¹

Aceste 3 metode vor fi testate în cadrul RPL de probă (care se desfășoară de-regulă cu un an înainte de RPL) (p.22 al anexei nr.5 a proiectului) și în baza acestui exercițiu se va decide asupra modurilor de colectare a datelor la recensământul propriu-zis, aspect care va fi reflectat într-o Hotărâre de Guvern care va fi elaborată de BNS în acest scop, împreună cu alte aspecte ce țin de RPL: privind

¹ În plus, respondenții vor avea și opțiunea de a se adresa la secția staționară de recensământ pentru a se recenza, în cazurile în care nu doresc să primească recenzorul la domiciliu sau optează pentru alte moduri de recenzare.

data de referință și perioada de colectare a datelor de recensământ, modul de participare la recensământ, oportunitatea integrării unui modul agricol în programul RPL.

- c) Utilizarea în cadrul infrastructurii TIC pentru RPL a platformei tehnologice guvernamentale comune (MCloud), a resurselor de infrastructură guvernamentală (MSign, MPass, MLog) (p.19 al anexei nr.5 a proiectului) și a platformei de interoperabilitate MConnect, în conformitate cu legislația în vigoare.
- d) Utilizarea de tehnologii geospațiale la etapa de pregătire a RPL (inclusiv sectorizarea de recensământ), de colectare a datelor și diseminare a rezultatelor (p.21 al anexei nr.5 a proiectului).

5. Fundamentarea economico-financiară

Bugetul total estimativ al recensământului populației și locuințelor, este estimat la 329,2 milioane lei (din care 317,2 mil. lei pentru anii 2022-2026), inclusiv aproximativ 36,8 milioane lei pentru modulul agricol. Bugetul total include lucrările de pregătire a RPL, desfășurarea acestuia și diseminarea rezultatelor finale, fiind distribuit până în anul 2026. Bugetul cuprinde următoarele costuri principale:

- a) **Salarizarea și instruirea** personalului RPL. Cheltuielile pentru salarizarea personalului adițional angajat în cadrul BNS pentru perioada pregătirii, desfășurării recensământului și procesării datelor sunt estimate la 227,7 milioane lei (69,2% din totalul bugetului RPL) din care 214,3 milioane - ce țin de salarizarea personalului temporar de recensământ pentru colectarea datelor în teren (în anul 2024), 7,8 milioane pentru personalul temporar angajat în aparatul central al BNS până în anul 2026 și 4,8 milioane pentru personalului temporar de recensământ angajat în 2023 la recensământul de probă. **Instruirea personalului la recensământ** este estimată la 5,5 milioane lei (1,7% din bugetul total).
- b) **Tehnologiile informaționale** (achiziționarea echipamentului, inclusiv a dispozitivelor electronice și sistemelor informatice) și **procesarea datelor** reprezintă 17,8% din bugetul total sau 58,5 milioane lei.
- c) Desfășurarea activității de **actualizare a hărților în teren**, prin colectarea coordonatelor X și Y pentru fiecare clădire și locuință de pe teritoriul Republicii Moldova este estimată la 6,3 milioane lei sau 1,9%.
- d) Realizarea **recensământului de probă** este preconizată în anul 2023. Aceasta este o activitate cheie pentru pregătirea conformă a RPL, reprezentând un exercițiu de testare a recensământului general, dar la o scară mai mică. Bugetul pentru această activitate reprezintă cca 0,9 milioane lei, fără salarizarea personalului temporar (sau 0,3% din total buget al RPL).
- e) **Campania de comunicare și promovare a lucrărilor RPL**, care include activități de informare a populației despre recensământ, de la etapa de pregătire a RPL până la diseminarea rezultatelor, reprezintă 1,0% din bugetul total de recensământ sau 3,2 milioane lei.
- f) **Alte cheltuieli**, care reprezintă cca 8,2% din bugetul total al RPL, includ alte costuri, inclusiv ce țin de servicii de transport, închirieri, consumabile, imprimare materiale, cheltuieli privind gestionarea riscurilor în anul de colectare a datelor, ancheta post-recenzare, diseminarea rezultatelor etc.

BNS a beneficiat și/sau beneficiază în prezent de asistență tehnică din partea unor parteneri de dezvoltare, care a permis realizarea unor activități importante pentru pregătirea către următorul recensământ, în particular din partea: Fondului Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA), Agenției Elvețiene pentru Cooperare și Dezvoltare (SDC), India-UN Development Partnership Framework, a Uniunii Europene (în cadrul proiectului UE "Sprijin pentru statistică în cadrul Reformei Administrației Publice" (PARSTAT)), precum și din partea INS România.

Adițional, este planificat sprijin important din partea Uniunii Europene în valoare de 2 milioane euro pentru pregătirea recensământului, în cadrul instrumentului de cooperare NDICI (Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument), planificat pentru anii 2022-2023.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Pentru asigurarea implementării prevederilor proiectului hotărârii Guvernului, este planificată abrogarea, modificarea unor acte normative care reglementează aspecte vizate de prezentul proiect de act normativ și aprobarea unor noi acte normative.

Proiectul hotărârii Guvernului prevede abrogarea următoarelor acte normative:

1) Hotărârii Guvernului Nr. 309 din 17.03.2007 *cu privire la efectuarea recensământului general agricol.*

2) Hotărârii Guvernului Nr.839 din 25.07.2007 *cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei republicane pentru recensământul general agricol*”;

3) Hotărârii Guvernului Nr. 992 din 03.09.2007 *cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru realizarea Recensământului General Agricol;*

4) Hotărârii Guvernului Nr. 371 din 06.05.2010 *cu privire la organizarea și desfășurarea recensământului general agricol din 2010*, a cărei efect a încetat odată cu finalizarea recensământului general agricol 2011 (valabil de asemenea și pentru Hotărârile Guvernului Nr.1490/2008, Nr.992/2007, Nr. 839/2007, Nr.309/2007 indicate mai jos);

5) Hotărârii Guvernului Nr. 967 din 21.12.2012 privind acțiunile de implementare a Legii nr. 90 din 26 aprilie 2012 *cu privire la recensământul populației și al locuințelor din Republica Moldova în anul 2014*, a cărei efect a încetat odată cu finalizarea RPL 2014;

6) Hotărârii Guvernului Nr. 862 din 30.10.2017 *cu privire la crearea Comisiei naționale pentru recensăminte, Runda mondială 2020*, în proiectul de hotărâre de Guvern fiind propusă componența și regulamentele de activitate ale Comisiei naționale de recensământ, precum și ale comisiilor teritoriale de recensământ (anexele 1 - 3 ale proiectului) în corespundere cu art. 19 al Legii 231/2022.

Pentru implementarea Legii nr. 231/2022 și aducerea altor acte normative în concordanță cu legea în cauză, sunt necesare modificări la următoarele acte legislative:

1) Legea nr.93/2017 cu privire la statistica oficială – pentru armonizarea terminologiei utilizate, consolidarea drepturilor BNS de a consuma date individuale dar și ajustarea cadrului legal (stabilirea și clarificarea excepțiilor de la Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal) în vederea asigurării accesului la date cu caracter personal în scopuri statistice, în corespundere cu cadrul juridic european, în special Regulamentul General privind Protecția Datelor nr. 679/2016 etc.;

2) Codul contravențional al Republicii Moldova aprobat prin Legea nr. 218/2008 – prin adaptarea instrumentelor coercitive în vederea descurajării populației de a evita participarea la recensământ, precum și a responsabilizării personalului de recensământ de a respecta strict regulile de confidențialitate a datelor de recensământ.

Suplimentar, este prevăzută elaborarea și promovarea de noi proiecte de acte normative, inclusiv:

1) Hotărârii de Guvern privind aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional „Statistici demografice și sociale”.

- 2) Hotărârii de Guvern privind realizarea RPL 2024 care urmează a stabili data de referință și perioada de colectare a datelor de recensământ, precum și modul de participare la recensământ, urmare a rezultatelor RPL de probă, planificat pentru anul 2023.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Întru respectarea Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Biroului Național de Statistică www.statistica.gov.md, la compartimentul *Transparența în procesul decizional/Anunțuri privind inițierea elaborării deciziilor și consultării publicului*, cât și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md pe 08.09.2022.

8. Constatările expertizei financiare

În corespundere cu pct. 11, subpct. 21 lit. b) al Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative (Hotărârea Guvernului nr. 23/2019), Biroul Național de Statistică a elaborat și transmis spre consultare Ministerului Finanțelor analiza de impact la proiectul în cauză. Propunerile Ministerului Finanțelor conținute în avizul său nr.07/3-12-171 din 25.08.2022 au fost luate în considerare la definitivarea atât a analizei de impact cât și a proiectului de hotărâre de Guvern.

9. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul definitivat va fi transmis în modul stabilit Centrului Național Anticorupție pentru expertiză.

10. Constatările expertizei de compatibilitate

În urma avizului Centrului de Armonizare a Legislației nr. 31/02-69-8994 din 15.09.2022 se încadrează spiritului legislației UE, neafectând nivelul de armonizare realizat prin Legea cadru.

11. Constatările expertizei juridice

Proiectul de hotărâre a Guvernului a fost definitivat în corespundere cu constatările expertizei juridice expuse în avizul Ministerului Justiției nr. 04/8614 din 05.10.2022.

**Director general
al Biroului Național de Statistică**

Oleg CARA